



ATD = All Together for Dignity – Agir Tous pour la Dignité (Samen voor waardigheid)

Verminderen of uitroeien ?

Europa wil de armoede verminderen. En de lidstaten moeten het waarmaken. Het aantal mensen dat in armoede leeft zou in België in 2020 een vijfde lager moeten zijn dan in 2010. Maar het lukt niet zo goed want de armoede neemt zelfs toe.

Als we oog in oog samenkomen met mensen in armoede en hen zeggen dat misschien één op vijf van hen er tegen 2020 uitgeraakt, valt er een enorme stilte. Wie zal bij de gelukkigen zijn? Waarschijnlijk zij die het minst arm zijn. Wat betekent het voor de 80% anderen om over 7 jaar nog steeds in armoede te leven?

Armoede maakt kinderen, jongeren, hele gezinnen, een deel van de bevolking, echt kapot. 'In miserie gaat alles naar de vaantjes: je gezondheid, je relaties, je kansen, alles!'

Net als foltering en slavernij is armoede een fundamentele schending van mensenrechten. Dat wordt erkend door de Verenigde Naties. Dan gaat het niet om het halveren of verminderen van onmenselijke situaties, maar om het uitroeien ervan.



Armoede uitroeien kan alleen wanneer de mensen zelf meepraten, zoals tijdens de jongerenmanifestatie op 17 oktober 2010 bij het Europees Parlement. (Foto: Jos Delisse / ATD Vierde Wereld).

Armoede uitroeien zal nog veel roeiers en sterke roeiriemen vragen en zeilen die bijgezet worden. Maar laten we vooral een duidelijke koers varen. Dat kan alleen wanneer de kennis en intelligentie van mensen in grote armoede mee ingezet wordt.

Heel wat 'verenigingen waar armen het woord nemen' brengen mensen samen. Mensen in armoede worden samen krachtiger. 'Vergeet niet dat er ook een financiële kant is'. Dat hoorden we

de voorbije maanden van wetenschapsmensen en van mensen in armoede zelf. Inderdaad, zonder een leefbaar inkomen wordt armoede niet overwonnen. Een duidelijke koers varen houdt in dat we op alle stromen in dezelfde richting blijven roeien. Stormen omzeilen of trotseren, gunstige winden en stromingen zoeken, hoort er ook bij.

*Herman Van Breen,
nationaal afgevaardigde
ATD Vierde Wereld in België*

In jezelf het gereedschap vinden

Zich uitdrukken op verschillende manieren

Je uitdrukken. Wat betekent dat? Het betekent niet alleen dat je kan zeggen/schrijven/schilderen/uitzingen wat je te zeggen hebt. Het doet ook iets met jezelf. Zoals een militante zei : 'In jezelf het gereedschap vinden om vooruit te gaan'

Vanuit haar acties blijft de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld benadrukken dat cultuur, kunst, kennis, schoonheid en creativiteit essentieel zijn voor elke persoon en elk volk.

Heel arme mensen en gezinnen dagen ons uit. Ze willen ook het recht krijgen te leren, zich te ontwikkelen, zich uit te drukken. Ze willen ook vorming. Enkele getuigenissen.

Zingen in De Munt

Leden van ATD Vierde Wereld zingen al enkele jaren mee in het koor Bô Soley, gedi-geerd door Jo Lesco. Bô Soley maakt deel uit van het sociale project 'Een brug tussen twee werelden' van De Munt te Brussel.

In 2012 toonde Florian, 22 jaar, zijn interesse om in het koor te zingen.

Cécile:
'Als ik iets over zingen of over muziek vertelde, dan zei Florian niet veel, maar dan sprak zijn glimlach boekdelen. Alsof hij het avontuur wilde aangaan, ondanks de dagelijkse moeilijkheden.'

Florian:
'Eerst probeerde ik een paar repetities. Na drie keer zei ik tegen mezelf : 'Ik probeer nog tot Kerst.', en daarna zei ik: 'Ik

probeer tot Pasen.' Nu heb ik zin om tot de concerten in juni te blijven. Dat maakt me bang, maar tegelijkertijd heb ik zin om er gewoon voor te gaan. Ik heb aan Jo gevraagd wat ze ervan denkt. Zal ik klaar zijn voor de concerten?

Ze zei van wel, op voorwaarde dat ik iedere week naar de repetitie kom en dat ik goed de tek-

sten leer. De ene tekst is moeilijker dan de andere. Aangezien ik laaggeletterd ben, is het echt een uitdaging. Soms zie ik tegen de repetitie op, maar ga ik toch. Daarna voel ik mij beter.

Als ik zing, dan geeft me dat vreugde. Op maandag, de dag van het koor, slaap ik beter. Ik heb twee goede coaches bij het koor. Dat helpt mij vooruit.'



'Zingen geeft me vreugde.' (Foto Olivier David)

Schilderen en tekenen

Tweewekelijks op zaterdagochtend animeert Marleen een teken- en schilderatelier in het Huis van de Kennis van ATD Vierde Wereld in Koekelberg. Er is een kleine groep trouwe deelnemers. Zorgen houden sommigen een tijd weg, maar het enthousiasme blijft. Het creatief bezig zijn en de kalmte van een kleine groep spreekt aan.

Suzy komt ruim twee jaar. Ze bezoekt met het Huis van de Kennis regelmatig musea en komt ook op zaterdagochtend. Een culturele ontdekking: 'Ik heb zelfvertrouwen en voldoening gekregen door het tekenen'.

Daardoor stel ik me meer open. Ik zeg tegen mijn kinderen: 'Ik ga mijn professeurke zien.' Marleen heeft veel geduld met mij. Het ontspant mij want mijn gedachten gaan naar het tekenen.'

Henri komt altijd een half uur te vroeg. Anders vindt hij de tijd te kort. In een moeilijke periode komt hij minder vaak. Ruim twintig jaar neemt hij deel. Daar is hij trots op.

Ook Hector leert nog steeds bij. 'Tekenen en schilderen doen de tijd sneller gaan. Als ik teken, heb ik een bepaalde vrijheid. Ik hou van de zaterdag, dan is het kalmer. Hier praten we niet over de problemen.'

(Het Huis van de Kennis organiseert tevens straatateliers en -bibliotheken, creatieve gezinsnamiddagen, en neemt deel aan initiatieven in de wijk zoals een gemeenschappelijke moestuin en de Zinnekeparade.)



*Atelier tijdens een vormingsdag: experimenteren met kwasten en kleuren.
(Foto : Jos Delisse)*

Zich uitdrukken met woorden

In de Volksuniversiteit drukken we ons in eerste plaats uit met woorden.

In oktober bespraken we er de vraag: Wat maakt het mogelijk om uw gedacht te zeggen?

Enkele antwoorden:

- Ik werd uitgenodigd om mijn verhaal te vertellen. Dat spoorde anderen aan.
- Als je voelt dat een ander open staat voor hetgeen je vertelt.
- Samenkomen en samen woorden zoeken.

• Voorbereiden in kleine groep:

- Kunnen en durven zeggen : 'Nu ben ik kwaad, nu ben ik verdrietig'. Voelen, er woorden voor vinden en zo erkennen dat we ons eigen kennen.
- Het beste druk ik mijn gevoelens uit in de vriendschap
- Door veel te lezen en opnieuw te lezen. Zo kun je je met kennis uitdrukken.

Doorheen de actie en het samenkomen vinden we samen en elk afzonderlijk het gereedschap in onszelf. Stap voor stap.

*Marleen Senders,
Cécile Van De Putte
en Katia Mercelis*

Volhouden

Charlotte moet haar woning verlaten. Twee maanden van intensief zoeken zijn haar uitzetting vooraf gegaan. Het is niet meer evident om een woning te vinden als je een laag inkomen hebt. Nochtans werkt Charlotte deeltijds maar haar loon is lager dan het leefloon. Ze heeft recht op aanvullend leefloon maar om een of andere reden zet Charlotte de stap niet om dit aan te vragen. Gelukkig is er ook de kinderbijslag die haar helpt het hoofd boven water te houden.

Charlotte kan eventjes met haar drie kinderen terecht bij een vriend tot ze haar intrek kan nemen in een doorgangswoning van het OCMW. Het gezin vindt er rust na bange maanden en kan er ook rekenen op solidariteit van de burens: andere gezinnen die ook tijdelijk in een doorgangswoning verblijven. De burens ontdekken op hun beurt dat Charlotte steeds klaar staat om op hun kinderen te passen, om het eventjes over te nemen als het teveel wordt. Het verblijf in de woning is aan voorwaarden verbonden: je inschrijven bij sociale woningmaatschappijen en alles administratief in orde brengen.

Voor de inschrijving bij de sociale woningmaatschappij mag je inkomen niet te hoog zijn. Dit bewijs je aan de hand van je belastingsaangifte. Wanneer Charlotte dit bij de dienst belastingen opvraagt kan ze dit niet verkrijgen want ze staat als dakloos geregistreerd. Daarop trekt Charlotte voor meer uitleg naar de dienst bevolking, stadhuis. Charlotte weet dat de maatschappelijk werkster van het OCMW doorgaf aan het stadhuis dat ze nu in een doorgangswoning van het OCMW verblijft. Regel is dan dat haar adres niet mag geschrapt worden. Bij navraag op het stadhuis blijkt dat ze dit over het hoofd gezien hebben. De administratieve fout wordt dankzij een begripvol diensthoofd meteen rechtgezet. De inschrijving bij de sociale woningmaatschappij verloopt verder zonder problemen. Charlotte kan zelfs – gezien haar situatie – voorrang krijgen! Alleen beschikt de sociale woonmaatschappij over weinig woningen met voldoende slaapkamers en dus kan het nog jaren duren voor ze een woning krijgt aangeboden.

Charlotte is ondertussen zeven maanden zwanger en niet alle papieren van de mutualiteit zijn in orde. Gelukkig brengt ze die, aangespoord door het OCMW, in orde. Ook dat verloopt niet vlekkeloos. Er ontbreken loongegevens van het vorig jaar. Als Charlotte informeert krijgt ze te horen dat er geen rekening wordt gehouden met de papieren versie die ze reeds binnenbracht. Ze kunnen enkel verder met digitale gegevens. En dus kan Charlotte weer naar een andere dienst om te vragen of ze dit digitaal willen doorsturen. Of de bediende van de mutualiteit niet even kon bellen naar die andere dienst? Nee dat kon niet.

Wanneer haar dochtertje geboren wordt is Charlotte blij dat alles met de mutualiteit in orde is. Haar dochtertje moet nog even in het ziekenhuis blijven. Charlotte kiest ervoor om borstvoeding te geven. Ze heeft dus een afkolvingsapparaat nodig. De maatschappelijk werkster van het OCMW wil hiervoor wel contact opnemen met de sociale dienst van het ziekenhuis. Die kennen Charlotte niet maar zeggen dat ze wel een bewijs willen meegeven dat afkolven nodig is. Daarmee heeft Charlotte nog niet het nodige. De maatschappelijk werkster belt een uur lang rond, wordt van het kastje naar het muurtje gestuurd. Blijkt dat Charlotte nog bijdragen moet betalen. Die moeten eerst betaald worden, anders kan er niets ontleend worden.



Tekening Steven Gryspeerd

Charlotte staat onder budgetbeheer en momenteel staat er nauwelijks geld op de rekening. Naast de openstaande schuld moet er ook een waarborg betaald worden en bovendien kan het apparaat niet in de stad waar Charlotte woont afgehaald worden maar in andere steden waarvan de dichtstbijzijnde toch wel 20 km verder ligt. Het is duidelijk dat er via de mutualiteit die dag geen afkolvingsapparaat kan ontleend worden. Gelukkig krijgt Charlotte het nodige materiaal uiteindelijk toch van het ziekenhuis mee.

Trots gaat Charlotte haar dochter aangeven in het stadhuis. Wat blijkt? Charlotte is opnieuw dakloos. Dit sedert een tweetal weken. Er kwam een mail van het OCMW dat Charlotte niet langer haar oud adres kan blijven behouden en dat ze als referentieadres het OCMW zal krijgen. Ze moet dit zelf aanvragen. Alleen werd dit niet aan haar meegedeeld en kon ze dit niet aanvragen. Zonder haar aanvraag kan het OCMW geen referentieadres geven. Contact tussen de diensthoofden van stad en OCMW zorgt ervoor dat er toch zal gekeken worden hoe dit kan opgelost worden. Ondertussen kreeg de budgetbeheerster reeds een brief van het kinderbijslagfonds. Zij hebben een adres nodig of er wordt niet meer uitbetaald. Charlotte wil dolgraag haar dochtertje in het ziekenhuis bezoeken maar wil toch eerst naar het OCMW gaan. Het diensthoofd beseft dat er door hen een fout is gemaakt en doet het nodige zodat Charlotte toch verder kinderbijslag krijgt. Het duurt nog enkele dagen voor Charlotte administratief niet meer dakloos is.

M. D.

Verbonden en solidair

Het internationaal voluntariaat van ATD Vierde Wereld

Toen stichter Joseph Wresinski in de beginjaren in het daklozenkamp bij Parijs mensen zocht die zich wilden engageren, waren dat vrijwilligers voor enkele weken of maanden. Sommigen van hen wilden blijven maar dan hadden ze middelen van bestaan nodig. Vanaf 1964 werden er lonen uitbetaald en waren deze vrijwilligers ook in orde met de sociale zekerheid.

De principes van toen houden nu nog steeds stand: een eenvoudige levensstijl om dicht bij gezinnen in armoede te staan, het idee loslaten om carrière te maken, een mate van gelijkheid door te kiezen voor vaste lonen ongeacht de aard van het werk, de verantwoordelijkheden en de anciënniteit.

Uit alle werelddelen

Volontairs of permanente werkers zijn verbonden aan de internationale beweging ATD Vierde Wereld. Ze engageren zich voor meerdere jaren, veelal in het buitenland, en ontvangen een minimumloon. Er zijn 26 Belgische volontairs.

Internationaal zijn ze met 460. Ze werken in een 30-tal landen en komen zelf ook uit alle werelddelen, met 334 nog altijd meest uit Europa, gevolgd door Latijns-Amerika met 56. Hun achtergrond, ervaringen en studies lopen sterk uiteen, maar

ze werken allen voor eenzelfde inkomen, welke taak ze ook hebben. Er zijn wel verschillen van land tot land en gezinnen met kinderen krijgen een toeslag. Ook de woninghuur, die sterk kan verschillen van plaats tot plaats, wordt in aanmerking genomen. Volontairs die ver van hun thuisland werken - Belgen in Haïti bijvoorbeeld - krijgen tweemaal hun reiskosten vergoed, al kunnen familiale of persoonlijke omstandigheden een reden zijn om iets vaker terug te keren.

Geen toelonen, geen doorsneelonen, enkel een basisvergoeding. Het vraagt van ATD Vierde Wereld een voortdurende inspanning om elke maand 460 mensen te betalen, met inbegrip van werkgeversbijdragen en sociale lasten. De internationale

solidariteitskas van het voluntariaat wordt grotendeels gevuld met giften, maar ook met bijdragen van volontairs zelf. In enkele landen wordt het werk van volontairs bijvoorbeeld gesubsidieerd door de overheid. Gaat het om een taak waarvoor een hoger diploma gevraagd wordt dan moet het loon vaak ook

met dat barema overeenstemmen. Deze volontairs maken dit loon over aan de kas van het voluntariaat en houden aan het eind van de maand net zoveel over als hun medevolontairs. Ook maandelijks inkomensdelen door medestanders en sympathisanten versterkt deze solidaire loonherverdeling.

Hoe word je volontair?

Volontair word je niet van de ene op de andere dag. Het is een keuze voor een engagement met mensen in armoede wereldwijd, die een andere insteek vraagt dan een 'gewone job'. Het vraagt de bereidheid beschikbaar te zijn voor opdrachten in verschillende landen, waar het leven soms moeilijk is.

Om er achter te komen of je wilt aansluiten bij het internationaal voluntariaat biedt de beweging ATD Vierde Wereld de mogelijkheid een ontdekkingsjaar in eigen land of regio te beleven. Het helpt als je meer dan één taal spreekt (naast Nederlands bijvoorbeeld Engels, Frans of Spaans). Maar alles begint natuurlijk met een vrijblijvende kennismaking. Neem gerust contact met ons.

Herman Van Breen

Enkele Belgische volontairs deden hun verhaal in het *Vierdewereldblad* (ook te vinden in de rubriek *VierdeWereldblad* op onze website).

- Bert Luyts en Marianne de Laat keerden met hun kinderen terug uit Canada en werken nu in Frankrijk (januari-februari 2013)
- Guy Malfait en Vanessa Joos leven met hun drie kinderen in Manilla en de Filipijnen (november-december 2012)
- Régis en Roseline De Muyl-der betrokken in januari 2011 naar Haïti (januari-februari 2011)

Een vijftiental aspirant-volontairs uit verschillende landen doen dit jaar mee aan een Ontdekkingsjaar. Zij waren onder meer nauw betrokken bij de organisatie van de manifestatie rond de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede in Parijs op 17 oktober. (Foto Jos Delisse / ATD Vierde Wereld).



Wenskaarten 2013 – 2014

U kan nog steeds wenskaarten bestellen. Het aanbod kan u bekijken op de folder die bij vorig nummer gevoegd was of op onze website.

De kaarten kunnen per stuk besteld worden. Sommige kaarten kunnen het hele jaar door gebruikt worden, voor allerlei gelegenheden.

DVD's en publicaties

Ook de film 'Joseph de rebel – van wanhoop tot verzet' is nog te verkrijgen op dvd (15 Euro).

Op de website vindt u tevens info over andere dvd's en

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Plaats van dialoog en vorming met mensen in armoede. Op uitnodiging.

Zaterdag 1 februari 2014
VierdeWereldhuis Brussel.

Woensdag 5 maart 2014,
Europese Volksuniversiteit in het Europees Parlement. Deelname met een delegatie.

SHELTER voor MEDESTANDERS en SYMPATHISANTEN

elkaar steunen door ontmoeting en mee-doen.

Elke 1e donderdag van de maand van 17u tot 20u. Onze deuren en telefoonlijnen staan open voor

vragen. Breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep. In het VierdeWereldhuis.

Data : donderdag 2 januari, 6 februari, 6 maart, 3 april 2014.

INFORMATIE-ONTMOETING

De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat? De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten.

Dit kan op de 1e donderdag van de maand (2 januari, 6 februari, 6 maart, 3 april 2014) van 16u tot 20u. In het VierdeWereldhuis te Brussel/Etterbeek.

Geïnteresseerd in één van deze activiteiten? Informeren en aanmelden via het secretariaat (voormiddag).

ACTUELE INFORMATIE : zie www.atd-vierdewereld.be

VIERDEWERELDBLAD

Uitgave van de Beweging ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:
Herman Van Breen, zelfde adres



Voor giften en lidmaatschap kunt u storten op rek.nr.: 000-0745336-85 (IBAN: BE89 0000 7453 3685) Giften van 40 euro of meer per jaar zijn aftrekbaar van de belastingen. Een fiscaal attest wordt in februari afgeleverd.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en ondertekende haar ethische code. Op www.atd-vierdewereld.be vindt u meer informatie over hoe u ons (financieel) kunt steunen en/of lid kunt worden.

Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld, een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor armoedebestrijding. Ze is niet gebonden aan een geloofsovertuiging, levensbeschouwing of politieke stroming. Het belangrijkste doel is: de armoede bestrijden met de armsten zelf en vanuit hun ervaringen en kennis. De acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en mensenrechten: een duurzame basis voor de uitroeiing van grote armoede.



Vorming en ontmoeting in Limburg

'Ik ben de methode'. Dit prikkelende thema stond centraal tijdens de vormings- en ontmoetingsdag voor medestanders en sympathisanten van de beweging ATD Vierde Wereld op zaterdag 9 november in Hasselt. Ruim 25 belangstellenden uit heel Vlaanderen werden gastvrij ontvangen door de medestandergroep ATD Vierde Wereld Limburg.

Het thema is ontleend aan het gelijknamige boekje van de Nederlandse volontaire Anneke van Elderen, die zelf aanwezig was om uitleg te geven en oefeningen te animeren rond deze methode. In feite gaat het om een leerproces dat je vrijwillig aangaat in de ontmoeting met anderen : 'Durf te kijken, te weten, te leren en veranderen'. Anneke van Elderen baseert zich op jarenlange praktijkervaring met mensen met en zonder armoede-ervaring in Breda.

Na het ochtendprogramma bezochten we het huiskamerproject **Café Anoniem**, waarover we tekst en uitleg kregen van Marleen Hus (foto), vaste kracht en sinds jaar en dag lid van de medestandergroep ATD Vierde Wereld Limburg. Medestander Marc Goossens gaf uitleg over het juridisch spreekuur dat wekelijks in Café Anoniem doorgaat. (Foto Jos Delisse/ATD Vierde Wereld).